

Barbara Otwinowska

"Kochanowski i Kantemir. Z dziejów i wędrówek Satyra-moralisty w literaturach europejskich", Janusz Pelc [w:] "Europejskie związki literatury polskiej", Warszawa 1969 : [recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 13/37, 119

1970

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ CYTOWSKA Maria: Nowe uwagi o "Żywotach Królów Polskich" Klemensa Janickiego. W: Europejskie związki literatury polskiej. PWN. Warszawa 1969 s. 77-88.

Rozprawa wykazuje miejsce "Żywotów" Janickiego wśród analogicznych serii, które pod różnymi nazwami /Tumuli, Epitaphia, Heroes, Icones, Effigies, Imagines, Elogia itp./ poczęły się szerzyć w epoce Renesansu, w Italii już od końca XV w., w krajach północnych raczej w drugiej połowie w. XVI. "Żywoty" należą do wczesnych przykładów tej twórczości. Autorka polemizuje z sugestiami J. Mosdorf, która w komentarzach do "Carmina" Janickiego /Wrocław 1966/ similia pomiędzy "Żywotami" a epitafium Jerzego Sabina dla Zygmunta Augusta z r. 1543 pt. "De nuptiis..." uważa za pożyczki tego ostatniego. Zbieżności te - zdaniem autorki - mogą być przypadkowe, a bodźcem dla Janickiego w jego historycznym cyklu mogła być raczej wcześniejsza twórczość Sabina /"Caesares Germanici"/.

B.O.

/II/ PELC Janusz: Kochanowski i Kantemir. Z dziejów i wędrówek Satyra-moralisty w literaturach europejskich. W: Europejskie związki literatury polskiej. PWN. Warszawa 1969 s. 99-119.

W pierwszej części rozprawy autor śledzi rolę i funkcje Satyra w greckiej oraz rzymskiej mitologii i literaturze. Zwraca uwagę na identyfikację postaci Satyra z satyrycznym charakterem poezji, zwłaszcza w okresie Renesansu. Wykazuje polskie tradycje Satyra przed Kochanowskim, u niego i później, przemiany funkcji moralizatorsko-społecznej Satyra od XVI do XVIII w., a wreszcie renesansowe paralele polskiego Satyra. W dalszym ciągu rozwija i modyfikuje sugestię Brücknera o zbieżnościach między "Satyrem" Kochanowskiego a XVIII-wieczną satyrą ruską Antiocha Kantemira.

B.O.